

Udi Begyndelsen af *Christian* den fjerdes Regjering opdagedes adskillige Jerngruber især paa Vestkanten af Norge, og han oprettede ogsaa en liden Jernhytte ved Cronborg i Sjælland, hvortil han forskrev Malm fra Norge. Han anlagde Begyndelsen til Bårums Jernværk, og formedelst de paa *Eger* fundne Sölvhaltige Blye- og Kobbergruber lod bygge Smelteovne og Pukværk, og tilbyttede sig desaaarsag 1602 *Semb* Herregaard af Rigets Cantzler *Hans Pedersen Basse*. Gruberne bleve i flere Aar holdte i Drift og i Aaret 1618 forskrev han en Bergmeister og Proberer *Tobias Cupfer* med endeel Folk fra Sachsen, gav *Hartvig Hvidtfeldt* Bestalling som Berghauptmand den 23 Marts 1620. Men efterhaanden indkom ogsaa ufordeelagtige Efterretninger om dette Bergværks Fremgang. Da han træt af de mange Bekostninger som han i flere Aar havde forgjeves anvendt paa Bergværker i Norge, tilkjendegav Statholder *Jens Juell* ved Skrivelse af 24 Sept. 1623, at det var hans Villie, at han skulde bortforpagte den hele Bergværks Handel, og afskedige alle Bergfolk og Betjenter, da han ikke mere vilde for egen Regning fortsætte Bergværksdriften.

Saaledes endte den første Epoke i Norges Bergværkshistorie, da i samme Aar strax efter skede en vigtig Opdagelse, som lagde Grunden til Kongsbergs Sölvværks Oprettelse.

Det har altid været Skik i vort, som i andre lærde Selskaber, at hædre berømte Medlemmers Minde. Sikkert vil det lettest kunne skee med den Videnskabsmanden egnende rolige Sandhedskjærlighed, naar en Række af henrundne Aar allerede have mildnet de første Følelser over Tabet. Man vil saaledes ikke være utilfreds med, nu først at erholde et Mindeskrift over vor forevige *Vahl*, udført ved en elsket og taknemmelig Lærlings Haand, der ved at fortsætte en Deel af hans Arbejder bedst har kundet lært at skjønne paa dem. Det er Professor og Ridder *Hornemann*, der har forelagt Selskabet det Min-

deskrift, som her nævnes. Af egen Erfaring skildrer han *Vahl's* Fortjenester som Lærer. Uagtet hans Foredrag fra Lærestolen udmærkede sig ved den ham egne sjeldne Indsigt, og især gavnede dem der mere søgte grundige Kundskaber end Underholdning, saa var han dog Videnskabens Dyrkere endnu langt mere nyttig ved Raad og Veiledning, som og ved den lærerige Maade hvorpaa han anvendte Tiden med dem paa de botaniske Excursioner. Hans Fortjenester, som Lærd ved Fortsættelsen af *Flora danica*, ved sit skarpsindige Arbeide over de af *Forskål* samlede Planter, ved sin vigtige men ufuldendte *Enumeratio Plantarum*, ere den lærde Verden noksom bekjendte. Den dybe Lærdom, der paa en fordringsløs Maade aabenbarer sig i hans Skrifter, det rigtige Blik i Naturen, hvormed han bestemte og beskrev Planternes Characterer, det Antal af nye Arter (omtrent 1100), hvormed han berigede Videnskaben, de talrige Berigtigelser, han indførte i Beskrivelsen over Arter, der forhen ei havde været rigtigt skildrede, ere Fortjenester, som Prof. *Hornemann* udførligt fremstiller, men hvoraf vi, indskrænkede ved en Oversigts Grændser, ikkun ere i Stand til at give en Opregning.

Professor og Ridder *Örsted* har forelagt Selskabet en Beretning over de Undersøgelser, han i Selskab med Justitsraad *Esmark* og Studiosus *Forchhammer* i Sommeren 1818 havde anstillet paa Bornholm. Af alle tidligere Undersøgere, som derom have bekjendtgjort Noget, var Sydeggen af denne Öe bleven betragtet som Flötsbjerg og Vestkysten som opskyllet Land. Denne Forestillingsmaade var af betydelig practisk Indflydelse. Medens Öens Beboere søgte Streenkul paa Vestkysten, hvor underjordiske Kul virkeligen fandtes, raadte Mineralogerne, at søge dem paa Sydkysten, hvor en Skiferformation findes. De underjordiske Kul paa Vestkysten, som forefundne i opskyllet Land, erklæredes for Brunkul. Ved de her anmeldte Undersøgelser viiste sig nu,